

Nro. 19.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septememberben 4-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Olofz Ország.

Az egyet-nem-értés még meg nem szűnt kedvetlen jövő napokkal fenyegetni a' *Cisalpinai* leány Respublikát. Az ő anyja a' Frantzia Respublika, némely változtatásokat kívánna tenni az eddig fennállott *Cisalpina* ujj Constitutzióban: itt pedig sokak vagynak olyanok, a' kik ezen lejendő változást, vagy azért, hogy előre nem tudják miben fog állani, vagy ha tudják, magokra nézve jónak nem találják, egy szóval akár mi okra nézve, nem akarják kedvelleni, és meggátolni kívánják. Ez okozta, hogy a' *Cisálpinai* Respublikánál lévő Frantzia Követ *Trouve*, midőn közelébről a' 10-dik Augustusi innep' alkalmatosságával *Majlandban*, a'

Márs' mezejénn meg-jelent vólna, közönséges helyenn tsufsággal illettetett. Nehány személyeket is küldött vólt a' *Cisálpinai* Directorium Párisba, ellenközö jóvaslásokkal, u. m. egy *Visconti*, és egy *Rangone* nevüt, 's-egy *Lahoz* nevü Generálíft; hanem, mint-hogy a' Frantzia Directorium tsak az egy *Serbellonit* akarja, mint *Cisálpinus* Követet, *Párisba* bé fogadni: erre való nézt a' *Cisálpinai* Directorium a' többieket már mind visszsa hivatta Párisból, hanem azonban *Serbellonit* sem akarja ott a' maga Követjének tartani, és nem akar néki Követi meg-bizó levelet *Párisba* küldeni.

Frantzia Ország.

Mitsoda változásokat kívánjon a' Frantzia Directorium a' *Cisálpinai* ujj Constitutzióba bé-vinni, ezt ez után tudjuk-meg: hanem akár mik, jők vagy rofzszak légyenek azok, elég hozzá, hogy már némely Párisi levelek, a' melyeknek Irói a' *Cisálpina* Respublika' barátjainak tartatnak lenni, már előre erőssen oltsárolni kezdettek mind a' leendő változásokat, mind pedig azoknak mivefsait, némely *Cisálpinus* patriotákat, a' milyen az a' feljebb említett *Majlandi* vólt-Gróf *Serbelloni* is, a' Párisi *Cisálpinus quasi* Követ. Ez ellen a' következő keresves tsufolkodásokkal él a' *Journal de Francs* nevü Ujjságnak Irója: — „Ez (igy szoll az Iró), a' 18-dik Fructidor előtt, *Carnot* Királynak oltalmazása által, Nagy Hertzeg, és *Meilandi* fel-szenteltett Director vólt &c., — Az után szemire hányaa: hogy pénteken bötelefséget elzik; hogy a' Hazafi titulustól irtódzik, azt tsak az inafsainak adja, és magát excellentziásnak tituláltatja; hogy a' Frantzia Directorium előtt tsak az által tette kedvefsé magát, hogy a' Directorok' Szakátsaikat *Parmesan-sajttal* készült pogátságnak sütésekre megtanította; hogy, mint vólt *Majlandi* Director, a' *Cisálpinus* földről még most el sem távozhatott vólna.

hanem a' maga lármázó hit-sórsosaitól kéntelenítettt azt oda hagyni, &c.

Strasburg, Aug. 21-dikénn: — „

A' *Bernából* ide érkezett ujj tudositások szerént, az ott lévő *Frantzia* fő vezér *Gen. Schauenburg* olyan parantsolatot vett a' *Frantzia Directorium*-tól, hogy a' *Graubünd* felé szamos sereggel induljon útnak.

A' *Director Reubel*' egészséginn rofszul segített a' *Lotharingiában* lévő *Plombieresi* feredő; mint hallatik, sokkal rofszabbúl vagy on az ólta, mint addig. — Az útjában mindenütt nagy pompával fogadták azok a' várósok, a' mellyekenn keresztül utazott.

Toulonban a' vólt *Velentzei* hadi hajóknak keteteje, *Robert* és *Frontin*, közelébről a' meg = fejeltödésen és = földoztatodáson által ésvén, *Aug. 4-dikénn* mint ki-evezhetésre készen lévők, a' kikötő-hely' öblibe ki-állittattak. — Ugyan ezen öbölben áll *Aug. 2-dikától* fogva egy *Ligurienne* nevü *Corvette* is, a' mely egy *Párisból* ide küldetett plánum szerént ugy vagy on épittetve, hogy 8 részekre osztatódhatván, szekerekenn alkalmatoson hordoztathatnak imide-amoda.

A' *Rastadti* *Frantzia* Követek közzül, most egyik majd másik jö-'s-megy onnét *Párisba* 's-meg vissza *Rastadtba*. *Roberjeot* *Aug. 14-dikénn* tért *Párisból* vissza a' *Congrefsre*. *Jean-de-Brie* pedig az után vagy két napok mulva utazott-el *Rastadtból* *Párisba*.

Gen. Baraguey-d'-Hilliers' nyugodalomra bortsáttatott. Mitsoda maga-viseletéért, még nem tudatik. Hallatik, hogy a' maga meg-itéltetését, 's-ügyének fontos meg-visgáltattatását kívánná a' *Directorium*-tól. Az ő nyugodalomra lett bortsáttatodása annyival nagyobb sensátziót okozott némelyekben a' *Párisiak* közzül, hogy ő az egész

Olofz országai háboruban hűséges társa volt *Gen* *Bonaparténak*.

Hadi Minister *Scherer* is rendelést vett közelebről a' Directoriumtól, a' melyben olyan megjegyzéssel neveztetnek-meg vagy négy személyek az ő Cancelláriája-béli tiszt-viselők között, hogy őket el-botsátván, egyenes, alkalmatos, és igazi Respublikai hajlandósággal bíró embereket vegyen-fel helyettek a' maga Cancelláriájába a' nevezett Minister.

A' Frantzia levegő-útaxók folytatják a' magok útaxáikat. *Garnerin* harmad-magával ment-fel közelebről, a' melynek alkalmatosságával egymaskát épségben le-botsátott a' *paraschüt* segedelmé által a' föld színire. — *Blanchard* hasonló-képen, Aug. 13-dikán tett *Rouenben* egy ilyen útaxat, a' melyről egy olyan *Reisebeschreibungot* is adott ki, mint *Garnerin* a' minap, mikor a' leánkával oda fenn járt volt. — *Irja Blanchard*, hogy 6 golyobisokkal evezett-fel. *Pugh* nevű hazafi is felment véle. Ő is, még minekelőtte a' fellegeket meghaladták volna, minden sérelem nélkül botsátott-le egy kutyát a' földre. Kettődfél orakor indultak-fel; harmadfélkor jónak találta meg-jukasztani hármát a' golyobisai között; mint-hogy annyira meg-kezdettének volt feszülni, hogy különben kétség-kivül ki hasadtanak volna. Ekkor a' fellegek felett valami 3000; a' föld' színe felett pedig valami 5000 rudnyira voltak. A' föld tsak alig tűnt már az ő szemeik elibe. *Pugh* úgy írta-le az alatta lévő fellegeket, mint a' melyek, mint megannyi hóval fedett tetejü köziklák, úgy tűntenek szemei elibe. Ekkor, mint-hogy már meg éheztenek volt, ebédkezéshez fogtak. Az után le-botsátkoztak. Le-érkezésekkor még 5 minütum hija volt a' három órának. Az *Oise'* Departamentóban egy gabona-földre szállottanak-le, a' hol kétség kívül kárt is fogtak tenni, mint-hogy a' paráztok hozzájuk tsődültek, és pásust kértek.

tölkök, mely miatt sok alkalmatlanságot szenvedtek. *Blanchard* egy kitsinyt *ironice* talált felelni a' pafsuft kérő parasztnak: ki is tehát *Bazencourtba* bé-szaladván, azt a' hirt vitte a' Municipális-tiszthez, hogy az égből spion szállott legyen le éppen az ő szomszédságába, melyre nézve azt szükséges leszen árestálni. Az után magok *Blanchardék* is bé-menvén a' Municipális tiszthez *adtestatumot* kértek tőle a' felöll, hogy ők hány orakor, és mely helyenn szállottanak legyen le a' levegőből. — „Nem hogy adtestatumot adna ő (felelt a' Municipális), hanem inkább ők mutasák néki haladék nélkül elő azt a' pafsuft, a' melynek ereje szerént erre a' határra jöni bátorkodtak., — *Blanchard* azt felelte, hogy miként hozhatott volna ő pafsuft az iránt, hogy ő ennek a' helységnek határára jöhessen, holott ő a' maga el-indulásakor telyességgel nem tudhatta azt, hogy ezenn a' határonn-e', vagy pedig másutt valahol fog le-szállani kentelenített, &c. — „Már ez néki mind nem elég (felelt a' Municipális), mert ő nagy petsétes pafsuft kíván látni,' 's-ha nints nékiek ilyen, ugy innét tovább egy nyomot se mennek., — Nó, hát vagyon e' néktek is tömletetek és Giljotinotok? (kérdi *Blanchard*) — „Nékünk nintsen se egyik se másik., — Nagy kár (felelt *Blanchard*), de én azonban *Gournoi* felé folytatom útamat. — „Ő nem bánja (mond a' Municipális), hanem oda is négy ember által késérteti-el., — Ugy is történt a' dolog; az embernek, kinek a' gabonáját el-gázólták vólt, a' kárát meg-fizették, és azzal *Gournoi* felé el-útaztak, a' hol az lakosok kétség kívül több hirit hallották *Blanchardnak*, mint *Bazencourtban*: mint-hogy betsüllel fogadták, és a' 4 késerőit, egy kissé hozszatska orokkal, viszsa küldötték *Bazencourtba*.

Anglia.

London, Aug. 14-dikénn: — „

„Ide semmi officiális hir-tételek nem érkeztek még máig a' *Mediterraneum* tengerről Admirál Nelsontól. —

„Napnyugoti Indiából (az Amériikai szigetekről) 200 terhes hajók érkeztek-meg az Angliai kikötő-helyekbe, a' melyek egyebek között tsak levelet 4000 darabot hoztak onnét Európába, a' melyek itt már most széljel küldöztetnek. — Jamáikából egyedül 145 hajó jött; a' honnét meg lehet ezen szigetnek fontosságát itélni. — Ennek felette az Országló-szék' számára is hoztak 50 ezer Font Sterlinget (500 ezer Forintot), mint önként való hadi segedelmet az azonn szigetenn lévő Anglus Colonusoktól. —

„A' nagy hadi készületeket még meg nem szűnt a' Frantziák ellen tétetni az Amériikai Szövetséges Státusok' országló-széke. A' gyalog Regementek' száma 12-tövel száporittatik, 's-több e' félek.

„Frantzia General *Baraguey-d'Hilliers* oly ígéret alatt botsáttatott a' hadi fogságból Frantzia országba vizsgálja, hogy ha Párisban véghez nem viheti azt, hogy érette egy vagy több Anglus hadi fogjok Frantzia országból Angliába vizsgálja botsáttasának, tehát ő maga vizsgálja fog ide 14 napok alatt menni.

Egy Anglus hajó, a' mely Jun. 14-dikénn indulván-meg Kis-Asia szeléről *Smyrna* várossából, minekutánna Juniusnak következő napjainn a' *Mediterraneumi* és az *Océánus* tengereket végig evezte volna, Augustusnak 4 dikénn a' következő ujj-ságokkal érkezett-meg az az Anglus partok mellé: — „

„Azt mondja, hogy Julius 16-dikánn az *Archipelagusonn* a' *Scio* szigete mellett lévő tengerszorosban, egy 3 Linea és 7 Fregát hajókból álló Török hajós sereget talált ellöll. — „Ugyan azon hónapnak 24-dikénn egy Frantzia forma ruhás tisztek-

kel rakodva lévő gályát talált előll, hanem, mivel-hogy el-szaladott, el nem foghatta. — „Továbbá, midőn Jun. 29-dikénn *Sicilia* mellett *Passarótól* 30 *Anglus* mértföld távolságra el-evezett volna, a' hajós Kapitány kemény lövöldözést hallott, a' mely valami fél oráig tartott (Mint-hogy Gen. *Baraguei d'Hilliers* ezen naponn fogattatott-el a' *Siciliai* tengerenn, kétség-kivől azt a' lövöldözést hallotta ez az *Anglus* hajós Kapitány, a' mely az *Anglus Sea-hors* és *Frantzia Sensible* nevü Fregátok között történt.) — „Jun. 30-dikánn 3 olyan kised *Máltai* hajókat fogott el, a' melyek a' hajósoktól egészen üresen hagyattatva eveztek szabadon a' habok tettézére szerént. *Frantzia* zászlók vóltak rajtok; és üres bor-hordókkal rakva, *Sicilia* fele indittattak vólt útra. — „Jul. 3 dikánn az esett értésére ugyan ezen *Anglus* hajós Kapitánynak, hogy *Máltából* 4 *Frantzia* Fregátok, eddig ott vólt *Török* tengeri rabokkal rakodva, *Tunis* felé evezte nek légyen el. — „Az Admirál *Nelson* hajós seregéről nem tudott semmit. — „Ujjságot sem mondott ezeknél többet. —

Irlándiai.

Az apró Rébellis csoportokkal itt, foly még imitt-amott a' verekedés. — Egy *Wicklovi Holt* nevü Rébellis Vezér 500-zad magával, sántzóltá-el magát *Fonichely* mellett egy hegyen.

Most egy titkos Commissió foglalatoskodik a' Rébellisektől el-szedetett irásoknak vizsgálásával, a' melyekből ki-jön az ugy nevezett Szövetséges *Irlándusok*nak *Frantzia* országgal való egyet-értések.

Batava Respublika.

Az ezen Respublika' kofztjänn és zsóldjänn élő *Frantzia* sereg' vezére, *Hatri*, Aug. 12-dikénn *Hágába* való érkezésekor, ágyu-dörgések által fogadtatott.

Aug. 13-dikánn, még az Interimál - Directorium ideje alatt, egy Követség érkezett ezen Directoriumtól a' már constituálva lévő Nagy Tanátshoz, a' mely követség *Schimmelpeninknek* (a' mostani Párisi *Batavus* Követnek egy leveléből állott, a' mely ő tölle Párisból küldetett ide) és az fejeztetik ki benne, hogy mitsoda indulattal lévén a' Frantzia Országgló-szék, a' *Hágában* Jun. 12-dikénn történt tudva lévő változások iránt: Hazafi *Schimmelpenink*, a' mi Párisi Követünk írja (igy szolának a' Batavus Interimál - Directorok a' Képviselőkhöz) hogy a' midönn ő a' Frantzia Külső dolgokra ügyelő Ministernek hirül adta volna azt, hogy a' mi Törvény-hozó Tanátsaink, a' 12-dik Juniusi változásoknak meg-esések után, már a' Constitutzió betüi szerént való valószttások által illendően orgánizáltattódtak, néki így felelt az említett Frantzia Minister: — „A' Frantzia Respublika' valóságos indulattal részesül ezen fontos történetből, és semmit is hathotósabban nem ohajt, mint-hogy a' *Batava* Respublika' Törvény-hozó Gyűlése, a' Constitutzió mellett való hivség által állandóúl egy oly kösziklának maradjon, a' melybe minden factziók meg-ütödvén el-enyészszenek, &c. “

A' *Hollándiai* partok mellett a' kereskedésnek felettébb való kárával folyó zabolátlanságaikról a' préda-hajóknak (Kapereknek), emlékeztünk vólt a' közelébbi Kurirban. Már a' Törvényhozó Tanátsokban is fontolás alá vétettetett, hogy mi módon lehetne ezen zabolatlan kár-tékonyságnak elejét venni. Most egy előre ezeket decretáltak iránta a' Törvény-hozók: — A' Batava Respublika' vizeiben és öbleiben, semmi féle préda-hajónak ne legyen szabad 3000 forint birság alatt egy olyan hajót is el rabolni, a' mely valamely neutrális-zászlóval evez-bé oda, vagy pedig a' Batava Respublika' Szövetségelsei között valamelyiknek tulajdona: így szinten, ha idegen vizekenn és tengerekenn fog is el valaki ilyen tulajdonságu

hajókat, azokat néki hasonló büntetés alatt ne legyen szabad a' Respublikának egyik kikötő-helyébe is bé-hozni.

A' már jól esméretes 12-dik Juniusi változások által meg-buktattatott pártnak még meg-lévő némely maradványai, igen hathatóson kezdtek vólt még a' közelébb múlt Augústusban is, nevezetesen Amsterdámban jelengetni, hogy ők is éberren vagynak, és tsak alkalmatofságot láthatnának reá, azonnal meg-éreztetni próbálnak ők is a' magok kedvetlenségeknél következőseit. Az ez előtt zsóldonn vólt, hanem arról Jun. 12-dike után el-botsáttatott munkásoknak a' sorsát is fogásul vették közelébről a' nyughatatlanok a' zudulásnak gerjesztésére. Nagy lármával a' Város háza' elibe tojakodtak, és ott fenn-kangonn kívánták, hogy az el-botsáttatott munkásokat vegyék vizsgálza a' magok előbbeni állapotjokra. Fenyegettek is. Egy Municipális személyel, a' ki azért jött vólt ki a' Tanáts-házból a' lármázók közzé, hogy tsendesittse őket még rútol is bántak. A' piatzon özfze-seregelve lévő polgárság; azért-e', hogy a' lármázók' számához-képpelt gyenge erővel lenni gondolta magát? vagy pedig egyéb okból? elég, hogy ő tsak halgatva nézte a' dólgek' folyását. Az alatt lovas polgárság is érkezett; hanem az is eppen tsak annyit használta a' kuraszit, mint a' gyalogság. Végezetre Frantzia fegyvereseeknek kellett elő rukkólni, és azok öfzlatták el a' lármázókat. — Az ólta már keményebetske eszközök is vétettettek elő; a' közönséges helyekenn való revoluziós orálások meg-tiltattak, 's-több e'-félék; 's-az ólta már a' tsendesség is helyre kezdett állani.

Német Ország.

A' Rastadi Congressusonn folyó ujjabb dólgek: —
Tudjuk, hogy a' Német Birodalmi Deputatzió' Conclsumait a' Császári telyes hatalmu Minister

Gróf *Metternich* szokta a' Frantzia Követségnek által adni. A' Frantzia Követség hasonló-képpen ezen telyes hatalmu Ministernek szokta kezébe adni a' maga feleleteit és ki-nyilatkoztatásait, ki is az után szokta azt a' Birodalmi Deputatzió' elibe terjeszteni. — A' mi 15-dik és 16-dik Kurirjainkban le vólt körülállásoson írva, az, hogy a' Birodalmi Deputatzió mit concludált légyen a' Frantzia Követségtől néki által küldetett 7 cikkerekre nézve. A' 3-dik cikkely illete vólt *Ehrenbreitstein* várának le-rontatódását. — A' Császári telyes hatalmu Minister, minekelötte a' Birodalmi Deputatzió'nak valamely conclusumát, a' Frantzia Követségnek kezébe adná, azt sanctiónálni, az az, a' maga helybe-hagyása által is meg-erölsíteni szokta, és ugy szolgáltatja az után a' Frantzia Követség' kezébe — Az itt mingyár említett hét cikkelyekre tétetett Conclusumát is a' Birodalmi Deputatzió'nak, a' 3-dik cikkely' nélkül és ilyen megjegyzéssel közlötte vólt a' Császári Minister Aug. 11-dikénn a' Frantzia Követséggel, hogy az erről való kinyilatkoztatást magának fenn tartja. — Ez iránt Aug. 13-dikánn egy jelentést közlött vólt a' Frantzia Követség a' Birodalmi Deputatzióval, a' mely is a' 17-dik Kurirban olvaftatott. — Hogy hát ez az 3-dik cikkely' ki-hagyásából származott akadály el-háritódjék, a' Császári telyes hatalmu Minister = és a' Birodalmi Deputatzió - között egy tanátskozás tartattatott Aug. 17-dikénn, a' mellyben meg-határozatott, hogy a' Frantzia Követség' 13-dik Augusztusi jelentésére, fontoson a' következő felelet adattasék: — „

A' Frantzia Követségnek 19 dik Juliusi jelentésében bé-foglaltatva vólt mind 7 pontokra tett Conclusumában, tökéletesen meg-határozott módon ki-nyilatkoztatva vólt magát a' Birodalmi Deputatzió; nevezetesen pedig a' 3-dik pontra a' következő szavakkal készítette vólt meg a' maga végzését: — „

„A' Birodalmi Deputatzió, hogy mindent, a' mit tsak ezen terhes hivataljában, a' Birodalomnak a' békeiség' kedves következéseivel való meg-örvendeztetésére tzelezó kivánságával meg-egyezőlög véghez vihet, ki-merittsen, meg-határozta, hogy az ezen tekintetben már eddig tett minden érezhető áldozatai mellett is, a' Frantzia Ministereknek arra az igen fájdalmas projectomjokra — „hogy *Ehrenbreitstein* várának erőlségei a' békeiségnek meg-kötése után rontattassanak-el“ — reá álljon — „de tsak oly *sub conditione, sine qua non, et resolutiva*, hogy a' Frantzia Respublika, a' Rénus jobb partja felöll az ő seregei által még el-foglaltatva levő, több erős pontokat, mint *Kéhl*, *Casselt*, *Sz. Pétert*, és *Márs*-sántzait, hasonló-képpen le-rontva, a' Birodalomnak botsálsa vizsgálja, és a' *Thal-wegenn* innen lévő erőlségek között egyhez is semmi több prætensiót ne formáljon, hanem mindenikről egészfzen le-mondjon. Mind ezekre nézve pedig, *Ehrenbreitstein* várának körülvétette-tése, ezennel szünnyön-meg, és *Thal-Ehrenbreitsteinnak* azzal való communicatziója állittódjon vizsgálja., —

„Mint hogy azonban a' Császári telyes hatalmu Minister Ur ezen 3-dik cikkelyre nézve ki-kötötte magának azt, hogy az erre való ki-nyilatkoz-tatást egy kevés halasztás után fogja meg-tenni, ehez-képpett a' Birodalmi Deputatzió is ez úttal tsak ezen körhyülállásnak ki-jelentésére botsátkoz-hatik ki, bizonyossá tévén egyfzersmind arról is a' Frantzia Követséget, hogy a' maga részéről a' békeiségnek munkájához tovább is tüzelesen hozzá látni kíván a' Deputatzió, meg határozván egy-fzersmind, hogy ez a' ki-nyilatkozttatás a' Császári telye hatalmu Ministernek kezébe adattassék, olyan irás mellett, hogy ezt mennél előbb a' szokott mó-don szolgáltafssa által a' Frantzia Követségnek., —

Még az alatt, hogy a' Birodalmi Deputatzió-nak itt le-irt végzése a' Frantzia Követek' kezébe érkezett volna, ezek Aug. 20-dikán esmét a' követ.

kező jelentést küldötték a' Birodalmi Deputatzióhoz: — „

„A' békeesleges alkudozások végett ide rendeltetve lévő Frantzia telyes hatalmu Ministerek, igazságos el-idegenüléssel illetetvén azért, hogy az ő 13-dik Augusztusi jelentések semmi előttök még eddig tudva lévő következt nem mivel — — öök, az emberiséghez viseltető szerezetből, ezen veszedelemmel fenyegetőző munkatlanságnak állapotjára nézve, a' melybe akarják helyhezteni azon alkudozásokat, a' mellyeknek végezetre csak ugyan egy tzélonn kell meg-határozódni: kérik a' Birodalmi Deputatziót, hogy haladék nélkül és külön-külön mind azokra az el-igazitandó pontokra, a' melyek a' Frantzia Követségnek 1-ső Thermidori (19-dik Juliusi) és 4-dik Messidori (22-dik Juniusi) jelentéseiben, 's - a' többiekben elő fordultanak vólt, egyenesen (cathgorice) feleljen. Mely mellett öök, midön ezen ujj sürgetés által egy ujj bizonyságát mutatják annak a' formális kívánságnak és álhatatos törekedésnek, a' melyel a' Frantzia Országó-szék a' békeességhez viseltetik, ki-nyilatkoztatják a' Birodalmi Deputatziónak, hogy ez, feleléssel fog tartozni azokért a' következesekért, a' melyeket a' további halogatások vonhatnak magok után. Költ Raftadtban, Fructidor' 3-dikán (Aug. 20-dikán), a' Frantzia Respublikának 6-dik esztendejében. — „

„*Bonnier. Jean Debrie. Roberjeot.*

Roberjeot, Aug. 16-dikán érkezett visszra Párisbol Raftadtba.

Elegyes Jegyzések.

A' *Budai Ujjságból* a' következő *Pétervaradi*, Aug. 19-dikénn költ levelet olvasuk: — „

„*Lovász 'Sigmond* Ur ő Excellentiája néhány Cancellária-béli más személyekkel együtt ide érkezett, olly tzállal, hogy a' *Horváth* ország-és res-

pective szolva *Olofsz* ország- felé menő Hazánk terméseiből álló transportoknak folytatódásokon, szorgalmatoskodják. Ennek felette a' Státus' szükségéire kivántató gabonának vásárlására is maga küldött-el eő Ex.já olyan ahoz értő embereket, a' kik az *Aerarium'* szükségére egyenesen az első kezektől vásárolják özfzve a' gabonát, hogy ne legyen szükség ugyan azt a' Speculánsoktól sokkal nagyobb árron vásárolni.

Felséges Urunk, a' Pesti Sokadalmakra (Vásárookra) más idegen helyekről járó Kereskedőkre nézve azt méltoztatott kegyelmesen rendelni, hogy ezek a' Sokadalomnak első napja előtt, t. i. *Hétfű* előtt, három napokkal előre, az az, már Tsötörtökön hozzá kezdhesenek az áruláshoz.

*

*

*

A' *Rénusi* fegyveres seregeknek ide-'s-tová való ujj mozgásaik még tartanak. — Az úgy nevezett Alsó *Rénusi* vagy *Máintzi* tábor Avangárdájának vezére, Gen. *Championet*, *Hombourgba* (Frankfurttól vagy két mértföld távolságra) tette által a' maga hadi-szállását. — Az egész sereg' fő vezére Gen. *Joubert*, *Höchstben* járt közelébről; az ő fő hadi szállása eddig *Máintzban* vólt, hanem most már *Friedbergbe* rendeltetett által. —

Wisbadenben, a' hol eddig csak 70 Frantzia feküdt, most 750 fekszik, és a' feredő kedviért itt mulató számos idegenek el-távoztak. — *Höchstben*, minden házhoz 6 Frantzia vagyón bé-szállitva. Hogy a' lakosokonn a' sok szállók terhe valamit könnyebbüljön, némely helységekben a' templomok fordítottak szállásul a' katonaságnak. —

Itt mostanában a' Frantzia Commisáriusoknak egy ujj rendelése szzerént a' következő mértékre vétetett a' lakosoktól a' katonaságnak adattató ele-

del, u. m: minden köz-emberre $1\frac{1}{2}$ font hús, 2 font kenyér, 2 lóth riskása, vagy pedig e'-helyett 3 lóth hüvejkes vetemény, $1\frac{1}{2}$ kupa ser, napjában; az al-tiszteknek két ennyi; a' tiszteknek pedig fel-felé a' Kapitányig, három ennyi. —

Máintz és Fránkfurt között, mostanság 3 hidakat készítettek a' Frantzia seregek.

* * *

Szörnyű jelenést mivélt az idén Jul. 4-dikénn Német országonn *Thuringában* egy közönségesen ugy neveztetni szokott *szároz*, vagy pedig olyan *Menkö*, a' mely nem gyújt. Ez legalább, a' melyről itt szó vagyon, leg kisebb jelét sem hagyta maga után a' tűznek. Különös vólt ebben az is, hogy a' nevezett víz partján egy olyan házra szállott-le, a' mely minden más körülette lévő épületek, malmok, 's-egyebek között leg méjjebb helyen vólt épülve; sőt ugyan ezen víznek tulsó partja mellett vagynak a' *Grosekki* magoss bértzek is; még is mind ezen magoss tárgyak között a' leg alattabb lévő házra esett-le. Az ereje felette hathatós vólt. Két ágai vóltak, a' melyek két utat vettek befelé a' házba. Egyik utját vette a' lang-fogó falann le-felé. Valami foglaló drótok által özfze járta az egész fedelet, a' nélkül mindazáltal, hogy a' padláson által hatott volna valahol. A' hol a' drótokat a' padlás-foglalataiban özfze nyargalta, a' mezét 's-egyebet sok helyen le pattoztatta, és sok kerek jnkakat tsinált. A' hol el-ment, ott a' drótok mind el-enyélztek. A' drótokonn rontott-le a' szobába. Innét a' Kamarába vette magát, a' hol a' padlás' ajján végig az ablakonn futott el, és esmét a' kö-falba ment-bé, de nem ki felé kerelztül rajta, hanem perpendiculariter fel-felé; az ablak-bolt-hajtalsába, a' melynek alkalmazásával, az ablakonn ki az idét nézü *Schultz* ne-

vü ház-gazdának nyak-tsikjáját meg-ütven, azt egyszerűben meg-ölte. Végezetre a' földbe szaladott te a' falról, és ott enyészett-el. — A' másik utja, mint fel lehetett venni, úgy vólt, hogy a' ház' szegeletének párkányozatját érte leg előbb, a' mely meg is szaggattatott általa, és a' szobából a' kéményenn szaladt-ki a' konyhára: a' honnét nem nyomoztathatott tovább. — Mely rend kívül való ereje vólt légyen ezen *Menkönek*, meg lehet itélni a' maga után hagyott nyomokból: A' ház-fedélnek tserepei, a' melyek valami 4000 darabból állottanak, néhány százat ki-kéve, mind özfíze tördelöztek, noha nagy részint tsak ugyan a' létezetenn maradtanak; az ablakok mind özfíze rontattattak, ki-vévén annak az ablaknak néhány karikáit, a' mely mellett *Schultz* meg-üttetett; az ajtók nagy erőszakkal mint fel-nyiltak; néhány vas-sarkak a' falból ki-rántattak; a' ház-ajtók a' zárjokkal együtt mezfíze ki-hajtódtak; a' házi moboliák meg-károsittattak; egy ruhás-szekrény széljel törtetett, és a' benne lévő ruhák széljel tépettetek; minden üveg és föld edények, még a' pintzében is, a' hova pedig nem ment bé a' Menkö, özfíze törtek, &c.

Itt Bétsbenn, ilyen czimü, a' Magyar Hazának esmértetésére készítettett tudós munka jött, eleintén, Deák nyelvonn világ' elibe: — „

P. Honorati Novotny

A. S. Cæcilia, clerici regularis e scholis piis

Sciagraphia seu Compendiaria

H U N G A R I A E

veteris et recentioris

Notitia Historico-Politica in qua Status Regni
Physicns, Historicus, Politicus, Ecclesiasticns, Litterarius, Commerciorum, rei militaris, nec non

Administrationis Aerarii ex Probatis Patriae, aliisque Auctorum monumentis succincte Privata opera exponitur, ac eruditorum iudicio subternitur.

Pars I.

Viennæ, apud Franc. Jos. Roetzel
MDCXC VIII.

Az árra a' két Kötetnek 3 Forint 30 krajtzár. Találtatik: Bétsben a' ki-adónál. — Posonban a' Sweiger és Leeg Könyváros Uraknál — valamint szinten Pestenn és Budán is. — A' nyomtatás — a' betük — és papiros, igen szépek. — A' könyvben elő forduló nevezetes matériákat, meg-mutatja, és előre igen figyelmetesé teszi irántok az Olvasokat, a' fontos tárgyaknak külömb-külob-féleségekre nézve az előre botsátott tzim. — Hozzá tartoznak a' három nevezetes Tabellák is:

1) *Chronologica Regum Tabula*, Születéseknek, Uralkodásra való lépéseknek, Meg halálózásoknak, és Életjek 's-Uralkodások' elztendeje' számjának mennyiségével együtt. —

2) *Arbor Genealogica stirpis Regiæ Regni Hungariæ.*

3) A' négy *Districtusokra* oszló *Vármegyék* — neveik, hofzításágok, és szélelségek, a' négy-szeg mértföldekhez képpelt való ki-terjedéseik, helységeknek városaiknak és faluiknak száma, az ő adózásoknak mennyisége, lakosaiknak számjok, 's-a' **Porták'** számjának mennyisége szerént, &c.